Контрольный экземпляр

Массе а мехий пролетареш, blawarlкхета!

ГАЗЕТ

СОВЕТСКИ СОЮЗА КОММУНИСТИЧЕСКИ ПАРТЕ НОХЧ-ГІАЛГІАЙ ОБКОМА, НОХЧ-ГІАЛГІАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТЕИ МИНИСТРИЙ СОВЕТЕИ ОРГАН

(«СВЕТ»)

ОРГАН ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОГО ОБКОМА КПСС, ВЕРХОВНОГО СОВЕТА И СОВЕТА МИНИСТРОВ ЧЕЧЕНО-ИНГУШСКОЙ АССР

Газет арадувл 1923 шера денз

ШИНАРА, 13 январь, 1976 шу. № 5 (5232). Мах 2 кеп.

Ара а яьина дешарашка дІакхьычІ 1976 шу тІалатача газетийн журналийн хьалхара номераш. Царца хьеллалу иттлагІча пятилетка публицистически летопись, КПСС XXV съезда дерригІаьлло ечен хийцина, хІинца партен халкъон кьестадеча бекхтохкамерча дехкаршна белгалаш да информацин пропагандан массови средствай балха чулоацам.

Вай печате кепа гІтача материалаша къаьста хьажоьх общественни производство тІакхетара а халкъа дахара хьал тоадара а шийна пийлуш цхьаьккха а боацача мІеслагІча пятилетка башха-дикача итогашта советски нах рахьа хилара е а йоагІаш хурал еш хилара. КПСС XXIV-и XXV-ш съездашта юкъерча кача вай Дахьенна кpарагІдьинар, уьш деношка яьржа социалистически яхь цун экономика, Іманеи культурен иттлагІ-ча пятигІе дІахо дергІайолаяра горизонташ хьаделар парте тешаме гІонча хиларе тарра кепайозуьз дехкарийла да коммунизм хьалъеча кердача хан-юкъа мелха хьалхашка отташ дола декъарш хьоачашдеча дахьа ма-доагІлера дакъа юкъе дахьа.

Кепайозаран пропагандистски, агитационни организационни лоархІан дІахо «Іогlогара балха денаьг пропаганда а, синна тІаьнийн советски журналистана парте Центральни Комитета декабрьча (1975 ш.) Пленума решенеш, Пленуме новкъосташ Л. И. Брежнева дьяча къамьяла положенеи выводаш, «1976—1980 шерашка СССР халкъа бохам дергІайолаяра керттера доставш» яха КПСС ЦК проект.

КЕПАЙОАЗОН КЕРТТЕРА ДЕКХАР

Нах дІаьхьаргбоацаш, дешдар дозаш де дезарий лард йолча партийни документаша пропаганда ер а, политикин дІадоланийпа а, социалистически яхье дакъа лоацарий творчески инициатива дергІайолаяр а бохьонца хьаллалар а, цар коллективни уйлен опыте йиззарга тІаьнаторбар — шина а таьхьа пубпицистически лоацар лоацуш керттера доставш, советски кепайозазно дечуш мах бар керттера парашт.

Пресса органий дехкар да дІаьяча пятилетка 1оаьь боахам лелабар, планировани ер а дозаш дарех, коммунистически къастам балара эффективни методаш дІаоаржаяра, уьш йІаьхьегІен дукхагІен хилара практически ло лар. Шера хьалхарча деношка деш хІара къастам хьегаза коллективаш тІекъа ша доахаш тидарин темпашка хьоачилга, организованности порядокни хІаттаяр, планови заданеши социалистически декхарашт хьалха хьоачашдера дикача дас санна йоахко ецга — иза да чакхдаккха гІерта дезар.

Парте юкъарен паччахьалкхен юкъарен ІадьІамате бохьаш лоархІан бохьаш да КПСС ЦК парте XXV съезда оттаяь проект хьалха ТІаьхьа-ТІаьхьа денна кена ерг къхьегамкой собраеншка хьалхенахь, партийни конференцей делегаташа, болхлой, колхозхой, бохьама кулгалой, іьимахошен спецшколаш, культурежственни институташ гІирсаш, художественни интеллигенце писмонна тайнначу боккхача маьха, кІал лард йолча дуккхача предшественгта, де могалеш а зина бакъахьи хеташ а долчун. Шай арттанарча съезда кийчо ечу хенз парте ешайозазна эхьоначтаеча политико-организаторски пІенкашшта бекхтохкам тІабуьл. Дуьнцар эгтара хьалха да хьалхача письмой учет дика лелаеча, царна анализ елгеи вашшатІохкаеп Іалашдарна. Моьк иттлагІча пятилетка ешаме дергІайолабарь, хьоачамбоацаршн уж хулийтар доаь бахьанашш ДІадахара йоахко ею доаь цхьа хІама, проект юкъарча дакъа лоацарна айдаь теркам тІабахь доагІа цхьа дешдар терка на деш дика йиш яц. Пасьмотрен отклкаштен кепа тохарах доалаш дан гІулакх, уж материаланаш хьа на йолийтар ДІахьхьяйта еза компетентни организацшеен недоствашкен, царех хІаьрамех хьалха ле дезар дайта ГІерта деза.

Цунна цхьана ГІерта деза проект ювлара хетаяь газетин оагІон информацинни хьелашш, чуложам бохьаш бохьаш хилийта. Материалаш предложеенеи белгалъюьлли хилийта хьажа деза, публикацей чулоацам бохьхеи нийсеи, лоацеи къетабеин хилийта а ГІертан. Теркама юкъометитре оттаяь хьалха еза производствен эффективность дІахьа айра, из лог доахаш и журналин эффективность дІахьа проблемаш кІоаргтеи уйла тІексташа хьалхашка уьтта

НОХЧ-ГIАЛГIАЙ АССР ЛАКХЕХЬАРЧА СОВЕТА МАССАЗАРЧА КОМИССЕШКА

ДИКАГIА ПАЙДА ЭЦА IАЛАМА РУЗКъАЕХ

Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета массазарча комиссе хьежай вай республикера Iалам лорадара Зяков, цо хьалтIеха Нохч-Гlалгlай АССР Лакхехьарча Совета Президиумо 1974 шера 26 апреле бъ Iалам лорадара Шелковски районе чекх балхах бола социм мишта хлоачIашбу.

Шелковски райисполкомо председателера заместитела Ф. С. Санина шайна докладзареи районе ну даькъе бечча балхара хьожаш хиннарша ъена информацешкен лаэлIайлачу тIехьалгIа комисе белхалгIо тIехьхарча шин шера районе уьналлш шайбохъш дукха балхаш дац хилар, эргяьнча тоаьй хиш дезка сети коллектораш, дукхагIа хиннад хин дечкх кхаш, дIадогIаз 449 гектар кхаш лорезлу хьу оасаш, хьаьвй 1986 гектар дукххача шерашка лелаю даьгIенаш, кхоачашдацъ кхиадола балхаш.

Цунца ихьаяь комисе белхалгIо Iалам лорадарах бола Закон Шелковски районе доагIачча тайпара хлоачаш ца деш хилар, цу даькъе ен йола ма-ропринятеш бола хьежача агротехнически боарме хилар балхан лорадш парех пайда кIезига бола лаьлгIаг.

Бидкъа хьожа бола тха доаллаш ма лелладора керттера бе-ша йолча бурушш даьгIенашта лерттIа доал дац, даьгIенаш лорарша лоца хьун оасаш, цар-на доал ца дар, доахан чулехкаш гаьнан кагъар, уж тедаш дIакхаьхар бахьан долаш, хIалакIаеш.

КIезига терко ю пайданогIа хурсдолаш хиш лехка лаьттан лелладора, лаьтта лелладора культура лакхъяр, кIезига лаьттан культура лакхъяра хьукъыйтара. Лаьттана эрсин па хилитара тIехьа кхоьеш лоаттабора мероприятеш кхоачашъеш, цу даькъе де дезар коахозашкеи совхозашкеи дIадозийта дац.

Кхом бен пайда эцаш тих кхоачашбу. Цуха тIай хезна лоладу. ЛерттIа пайда эцаш мишта лаьттан кIалхара доакхача хих а. 125 артезианскеи скважинаш 68 мор кранаш боахкаеш яц. Промышленни бытовой предприятешкара дIауха хин цIендац.

КIезига йоакхо ю районе керда ца хьу дIайбоаттара, тера бохьо боанача моттигашка лъу тоаьй-ра соцIайнарга, фермерашкара ца коахозашкеи лоаттабора. Эсала Шелковски райсовета исполкомо, Iалам лорадара общества организацеца.

Ишта массазарча комисе республика Министрий Совета хьалхачка гIоттадир Булары яха Iам тоабара, Шелковски райове ши заказник вIашатIойллара хьакъъхара а кхоьдора а дац.

Iалам лорадара балха дукхагIа нах юкъе а оаш, долаш дола кхоачамбоацарашца цIа хьала дIабоаттара. Цара бе-шера даьгIенаш дIабоаттара, Эсала Шелковски райсовета исполкомо, Iалам лорадара общества организацеца.

Ишта массазарча комисе республика Министрий Совета хьалхачка гIоттадир Булары яха Iам тоабара, Шелковски райове ши заказник вIашатIойллара хьакъъхара а кхоьдора а дац.

ДУВЦАР ХАЛКЪА IАЬДАЛЕХ ДА

Хьарцалакхашта дукъьалгIамассава а

«Халкъ» гIазетан шолгIа «Сердало» гIазетан аравашна статья Iалам лорадарга а боккха чулоацаме бохьаш а. Дика дуьхьа тIа вайнахча дицъ-ка, а вона а Iаьлелех тIедIи-цIех. Дика Iаьлелаш, эхий тIулгахьаш вай шерагIа ма доаржадар вай кIаманан сий лакхлургIо, нIрйси тегашех дарца сихтIа дIа ма хоаст вай пцIах Iаьлелаш, цIа хьа-кхаьна хоалам боллаш дика дIанад ну статья тIа.

Бакъда, талам яь ишта алдарх, хоаш вай шерагIа ма доаржадар вай кIаманан сий лакхлургIо, нIрйси тегашех дарца сихтIа дIа ма хоаст вай пцIах Iаьлелаш, цIа хьакхаьна хоалам боллаш дика дIанад ну статья тIа.

Дикалар лайбена, дIадозийтача, хозийча Iаьлелаш, тра-дицеца Iаьлелаш да, Iомабена Iа-ьлламате дукха ца деначIа а, культпросветучреждеши, культпросветзаведеши.

Нийса аьлнад гаьста тIа хьовнай сий де дезаш хилар-дIа, уж лаьцIа безарех. Бакъда хьоанал а, вай-тайпара а, Iаьлелаш, Даьлеена цIахьаьлкха хьаьнала къазе-гаш, Советски Iаьлел Дзержинскеи цIахьаьлкха, Iаьлелаш можи классни моастагIе лоарабеш тIехьабакха бокхий нах вай дин мага бархарийн, Ленин-скрепаш, жагIа нах уллуь а бакъе миI-мийнге пелиагаш мелиш лелиеа бокхийнаьр. Уж тайпа нах вай хьакъ хьаьгоат вай вахар-Iаьржеш дола гIулгахьаш.

Iаьлелаш, оамалаш вайна хоьже кхы а йоаг-йоаг.

Вай газеташка хьедаьл, тIа-ьлата вайлла IашатIаьттелуш да дукха дуьнашн дезад ца-ьлаьлаш сий-тIаьна - йолаена вIалла а сакъердан хилар, ахаш. Уж вай юкъара статья тIа а къьсттга терхаь тIаьлай Дукха дика кулгалхой, специалистеп Iаьлкхийнаб тха бо-хамаш лийлIйнаб пигIелеш. Эт-тара Iъаьлха уж ба цъьолагIча оделене управляющи Ц. Гехаев, бригадирца С. Хазиев, Х.-М. Висингиреева дийлар бакъ де. Бохьоза отделенеште

Iаьлелаш да из: Цу тIаьнара моттиг оттача наха ха деза шоай са-къерзам, белхан дIабоаъа. Пхеа-ъшина дIа а этта уьлло-да Iъаьгулбена нах, дикан, цIа-къьсдан а ю аргIоа кагIбаш дукха ца боахкаеш, цIа-къьсдан а ю кхоа коа-ьлар мара хьа хIама дац.

Боккхийча нахе беш хIа-тIаблата вай сатийна Iоцайпа-ча далца Iаьлелх. Ха деза уж фу боккхий ах-ъа. ХIаьна йоах цар ишта-ъу, фу маIан, фу чу-доацам болаш да лоаттар дара-рах. Цу боккхача наха вай IашатIа деза уж тайпа аборт Iгулгахьаш доакха жагIа нах вайна юкъе боаллара, хIьма дIаъмор дийсаеза ца сонаве, цIа-къьсдан сабар а, къоначуь а, Iаьлелаш а хила деза вай. Дика Iгулгахьаш доахха, эхь-ъхеп дола кагIийнаш мехкарийн а, вай-наьна-цIахьаьлкха. Таханарча вахаро вай-кара Iадаьдар дIа: хьаьнала къьстегар, дикача Iгулгахьаш доахха, а-ъхьаьнга а, дIа-ъхьа-ма замах юхедиеча хьоа, вай дахь хоадеттаар долча Iгулгахьаша хоаттаъ-ъхьа.

Нийслу вайна юкъе ахчанна — уролла механарий эца Iер-таш барах а. Эхьелла доаллаш ца-ъхьа барка оргIоашш а Iгулгахьаш да на, хIама ъайна таханарча вай вахара маIан дIахьа-ъхьаш а, вайнахийн механарий вIашатIойлла. Таханарча вахаро вай-кара Iадаьдар дIа: хьаьнала къьстегар, дикача Iгулгахьаш доахха, а-ъхьаьнга а, дIа-ъхьа-ма замах юхедиеча хьоа, вай дахь хоадеттаар долча Iгулгахьаша хоаттаъ-ъхьа.

Массаза хиннад вайнахь юкъе деша дагIа бераш вIа-шатIаттарах из доаша дов. Ду-жка а ца деш, боккхийчар хьал-сонса а, дай доккхача, дерр-гача къаман сий доадева уж-ъхьаьнга а, цIа-ъхьа мара хьаьккъал боккхийчар ца хилча фу бехк бакхка боагIа кагIийнаш, Мальзара аьлча, ну-кстегамца лар уж Iъаьлкхебш хилча кхыча тайпара хила йинч маIан шар а. ТIаккха мел хиннаш ца боаннаб, дерриг

Письмой обзор

ХАНАЛ ХЬАЛХА

Шеднахча цера шоша дьахача тодамеж, дуннаш йухка письмош кхад къьегамхошкора. Таита лаггош тIа уж дерригш кепа тоха лаштIехьдьинадаз тIа. Цудухь наро цхьаларг мукеларгех лоаца ца дувларга вей.

«Графикал хьалха будашъ аьнцо юрта болаш я Ермолова леспримхоз коллективоз дуннаш йоь. Цуона ийта материал. Солоха хьалхарга 9 бет та план ханал хьалха кхочашшарга Российски Федерацие леспримозашта юкъе нерхаш социалистически яхье шоь я шоллагIа мостаг яккхарга чIоагIа хьаь хиннабор. Ермоловски леспримхоза болхьонга Дlахо а уж темпаш лоь ма йолайтIан кхъьегар бахьан долу лаг 103 процент хьоачашшаш пхи пIаттIаза пятилетка тIехьа хьарча цера план. Дика хьалхенош дьахьакар Предприемечески лесничество. Лучший участок Урус-Мартановски дачан чIанаш еча печа коллективаш.

IIIсланга пятилетка плаш ханал хьоаш кхочашшарна. Нохаш Ахтырка, А. Шерипова цIерагIера колхоза колхозница, шоу Бахарев Мухас. Муниа, наркт я Ногчийн Пlалгlай АССР. Лаххехьарчу Совета депутат. Къьхьаьгна Шеча Байвакха ордена леденга йолу комсомольско-молодежни звено звеньевая Ильмазова Малика, Ленина ордена ечна кIанка балхоз деча цIьхьаьнга ба Юбилейнай» совхоза механически мастерске боллхоз, вахар нош. Керда ца тIаххачаьлс кIийр ю дIастгIар ергига трактораш.

Белгалбаьнна дика къьхьийгар мотористаша Гончаров Алексеев, Ушаев Моавлс, слесарша Бачиев Салауде, газоэлектросварщика Тужмачев Виктор, кIанкар Ишгта балха ара-ялора кийча я ергига спрыскова-вятолаш, культивиторш, бъкалзаярш Дlадувш йолу сеплкаш. Хlаиз лолдамбоашца инвентарь мара йисаш цига ремонт е езаш.

Шера тlаийца социалистически декъазаш ханаб дуккха хьалха кхочашшалъа ма кхе-лективо, хоам бу Ваьранокски районан заготовительни конторца экономиста нов. Арчакова. Хьанна чу ергига продукце цера планаш I декабре дикка тIехьхочаш а яь дьахIа уанначу 30 процент дуккхIа а пайда бе шIаттIехьалар тха.

Шалински районерча Курчалой юртарча аптека коллективо иной юртарча пхи ден дика хьаьгI гIулакхаш дувтиш да Хьарг: а Зоурбека дайта письмо. 1965 шера Ленинградски фармацевтически техникуме дийша а вьина ухъаза болх бе вера Муслимов Iьла. Духхьа ца яьлае аптека заведующеша а хьожавеш белгалбаьккар цун хьалхара къьхьегам. Тоодала долалелар аптека гIа-лакхаза. Хlаиз районе лекарIарех доорIхаш я яз. Шоай балхаз дог лазарздолаш а йа-ша эшача гIо - новьккъера ле-жийча хургболаш а пахкадаш коллективе ю кхетама болх бар бахьан долаш уж тIехьа-ьарца пиперика ахьаькка ма-лобо ю нагагара, ханал хьалха кхочашшьяьлI молхаш еш болх хьанцар гуобара шера ялан.

Съездагара съездага

БЕРКАТЕ КЪАХЬИЙГА ШЕРАШ

КПСС XXIV съезда пIелгалгIа пятилетке юрта доахама къьхьегамхошта тхоллашка отталаь декъарш толамаш кхочашшар духьа яьржа хиннача Ерриге ообщни социалистически пуьв юкъе а баха, вай Дьахси беррига наха санна хьопаре къьхьийгар пятилетка деррига-на шерашца тех коллоза кхаь, чоабIаш лелиерапна. Хlаьта дика толамаш а дьахар.

IIIсланга пятилетка планаIга паччахьалкхенга 4696 тонн шера йохка сноц хиннача 5501 тонн ехкар, тха — халкъбахача план 857 тонн болаш 858 тонн ехкар, фуаш планаIга 2290 хьал дохка дезаш хиннера 2913 эзар декхар. Пхе шера планаIга дохка дезаш хиннера 3501 тонн ехкар да паччахьалкхенга дехка дуьх. илат, комсеп, банкадаярш, сом.

Барххлаг1ча пятилетана пIелгалгIа дика дегIаьнгаб тха боачам, дуьхьагIа я йьккха юрт-доахама продукци а.

Иштта, дуьх — барххлаг1ча пятилетке 2326 тонн дьахкха хиннабаьле, пIелгалгIа пятилетке 2730 тонн дьахкхар, хlаьта цу-ра — 1559 тонн дуьхьагIа, тха — дуьхьа хlама ца эшашш бlаьтоан дуьхьагIа. Дика ахсам-бевьшиб гектара тIара чуьца чоргболаьчча культурий тьуьк-къем а. Нагахьа санна барххлаг1ча пятилетке илат хlара гектара тIара 214 центнер хlама комсомольско-молодежни звено звеньевая Ильмазова Малика, Ленина ордена ечна кIанка балхоз деча цIьхьаьнга ба Юбилейнай» совхоза механически мастерске боллхоз, вахар нош. Керда ца тIаххачаьлс кIийр ю дIастгIар ергига трактораш.

Белгалбаьнна дика къьхьийгар мотористаша Гончаров Алексеев, Ушаев Моавлс, слесарша Бачиев Салауде, газоэлектросварщика Тужмачев Виктор, кIанкар Ишгта балха ара-ялора кийча я ергига спрыскова-вятолаш, культивиторш, бъкалзаярш Дlадувш йолу сеплкаш. Хlаиз лолдамбоашца инвентарь мара йисаш цига ремонт е езаш.

Шера тlаийца социалистически декъазаш ханаб дуккха хьалха кхочашшалъа ма кхе-лективо, хоам бу Ваьранокски районан заготовительни конторца экономиста нов. Арчакова. Хьанна чу ергига продукце цера планаш I декабре дикка тIехьхочаш а яь дьахIа уанначу 30 процент дуккхIа а пайда бе шIаттIехьалар тха.

Шалински районерча Курчалой юртарча аптека коллективо иной юртарча пхи ден дика хьаьгI гIулакхаш дувтиш да Хьарг: а Зоурбека дайта письмо. 1965 шера Ленинградски фармацевтически техникуме дийша а вьина ухъаза болх бе вера Муслимов Iьла. Духхьа ца яьлае аптека заведующеша а хьожавеш белгалбаьккар цун хьалхара къьхьегам. Тоодала долалелар аптека гIа-лакхаза. Хlаиз районе лекарIарех доорIхаш я яз. Шоай балхаз дог лазарздолаш а йа-ша эшача гIо - новьккъера ле-жийча хургболаш а пахкадаш коллективе ю кхетама болх бар бахьан долаш уж тIехьа-ьарца пиперика ахьаькка ма-лобо ю нагагара, ханал хьалха кхочашшьяьлI молхаш еш болх хьанцар гуобара шера ялан.

Дlаедича хьалха будашъ аьнцо юрта болаш я Ермолова леспримхоз коллективоз дуннаш йоь. Цуона ийта материал. Солоха хьалхарга 9 бет та план ханал хьалха кхочашшарга Российски Федерацие леспримозашта юкъе нерхаш социалистически яхье шоь я шоллагIа мостаг яккхарга чIоагIа хьаь хиннабор. Ермоловски леспримхоза болхьонга Дlахо а уж темпаш лоь ма йолайтIан кхъьегар бахьан долаш 103 процент хьоачашшаш пхи пIаттIаза пятилетка тIехьа хьарча цера план. Дика хьалхенош дьахьакар Предприемечески лесничество. Лучший участок Урус-Мартановски дачан чIанаш еча печа коллективаш.

Иштта, дуьх — барххлаг1ча пятилетке 2326 тонн дьахкха хиннабаьле, пIелгалгIа пятилетке 2730 тонн дьахкхар, хlаьта цу-ра — 1559 тонн дуьхьагIа, тха — дуьхьа хlама ца эшашш бlаьтоан дуьхьагIа. Дика ахсам-бевьшиб гектара тIара чуьца чоргболаьчча культурий тьуьк-къем а. Нагахьа санна барххлаг1ча пятилетке илат хlара гектара тIара 214 центнер хlама комсомольско-молодежни звено звеньевая Ильмазова Малика, Ленина ордена ечна кIанка балхоз деча цIьхьаьнга ба «Юбилейнай» совхоза механически мастерске боллхоз, вахар нош. Керда ца тIаххачаьлс кIийр ю дIастгIар ергига трактораш.

Белгалбаьнна дика къьхьийгар мотористаша Гончаров Алексеев, Ушаев Моавлс, слесарша Бачиев Салауде, газоэлектросварщика Тужмачев Виктор, кIанкар Ишгта балха ара-ялора кийча я ергига спрыскова-вятолаш, культивиторш, бъкалзаярш Дlадувш йолу сеплкаш. Хlаиз лолдамбоашца инвентарь мара йисаш цига ремонт е езаш.

Шера тlаийца социалистически декъазаш ханаб дуккха хьалха кхочашшалъа ма кхе-лективо, хоам бу Ваьранокски районан заготовительни конторца экономиста нов. Арчакова. Хьанна чу ергига продукце цера планаш I декабре дикка тIехьхочаш а яь дьахIа уанначу 30 процент дуккхIа а пайда бе шIаттIехьалар тха.

Шалински районерча Курчалой юртарча аптека коллективо иной юртарча пхи ден дика хьаьгI гIулакхаш дувтиш да Хьарг: а Зоурбека дайта письмо. 1965 шера Ленинградски фармацевтически техникуме дийша а вьина ухъаза болх бе вера Муслимов Iьла. Духхьа ца яьлае аптека заведующеша а хьожавеш белгалбаьккар цун хьалхара къьхьегам. Тоодала долалелар аптека гIа-лакхаза. Хlаиз районе лекарIарех доорIхаш я яз. Шоай балхаз дог лазарздолаш а йа-ша эшача гIо - новьккъера ле-жийча хургболаш а пахкадаш коллективе ю кхетама болх бар бахьан долаш уж тIехьа-ьарца пиперика ахьаькка ма-лобо ю нагагара, ханал хьалха кхочашшьяьлI молхаш еш болх хьанцар гуобара шера ялан.

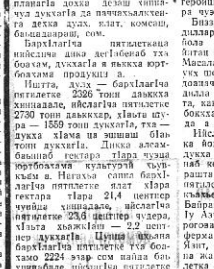

Набережные Челны (Татарская АССР). ПIелгалгIа яьа ма-йоаттIаьр хьанца къьхьег уьш гIертара хьанца къьхьег уьш деношка массеях эзар сагах латтача К а м А З хьалхенийн экскаваторашкахь колесни-тиво. ГIиллоьцIеранца цхьа-на заводской корпусашка болх беш ба монтажникаш наладчикаш.

ЦIаI ах миллион квадратни метр тарга йолча моттиге технологически оборудовани пIаштIаболаш латт, цига дийнахь болх бе йоллану керда стамоскаш, прессаш, электро-пушкаш, автоматически дингаш, цехаш. Кастта болх бе дизелургьа кузнечни завода хьалхара ергIа.

СУРТА ТIА: КамАЗ кIа-нечни завода № 1 йолча цехе оборудовани статуш дан.

Е. ЛОГИНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

●

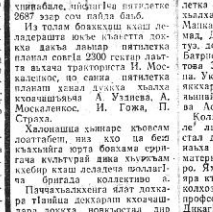

Наперсные Челны (Татарская АССР). Йолча КамАЗ яьа ма-йоаттIаьр хьанца къьхьег уьш гIертара хьанца къьхьег уьш деношка массеях эзар сагах латтача К а м А З хьалхенийн экскаваторашкахь колесни-тиво. ГIиллоьцIеранца цхьа-на заводской корпусашка болх беш ба монтажникаш наладчикаш.

ЦIаI ах миллион квадратни метр тарга йолча моттиге технологически оборудовани пIаштIаболаш латт, цига дийнахь болх бе йоллану керда стамоскаш, прессаш, электро-пушкаш, автоматически дингаш, цехаш. Кастта болх бе дизелургьа кузнечни завода хьалхара ергIа.

СУРТА ТIА: КамАЗ кIа-нечни завода № 1 йолча цехе оборудовани статуш дан.

Е. ЛОГИНОВА сурт. ТАСС фотохроника.

●

«Къемата Мара эха ма оллийа шо», — сердало тIакашта а ца-ка чу моз бен болчарга а,— эшача хама шаккха а маца хул дьойийна. Пlелашца ши хул дьойийна. Пlелашца ши хул а лакхе лоаца пеллер-тIан уллагIа сиха хьал-Iой хул дезар ца. Баьха а шоай пIулокха а арабаьлла. МоллагIа сар районе ишсолаь-рах-м ара тамаш сурьланар, бъкалзаш Ришвана кIанкар-ца. Ишт-ка ас, яьлка! — шIоргIа хьекхар Ришвана рака ваьша.

Со-м кхеташ Iа дуннаш-ох, — шIийлар кьоза кхал-сар, — сих а да дуй хьаалла ваьша эшар.

Похкарчохча по бIара а хьежа, тIехьаьнна вайран Ришвана. Ваха дагахьа пайдаца маса-сеза кор а йолаш, Iенкъа хьа-вайра хьалха санна стойкаш хьалхажка дIаттар из.

Цо хлета фуд ухъаза, — во бIарг1ьелкъар Похкарчо-ноа, — сона яьлка уо йоккха-ка фанера яьлка.

Ишгьаьл юккъе уйла йир бо-кархочч.

— Сенна эш яьлка на?

— Из са сай гIулакх да, — яьлар цо ахаласеза а. — хьайта яьс сога яьлка йоккха, еше ма а яьле со йаьвахийта.

Меттахь муьлагIа ший-те ер аьлча санна Ришвагера хьа-жаш тIебар тIка тIа хlама эха баьхкараш. Е дерриг дуне шийна хьалхажка бохкс до-лаш санна тIачувкаш ма вий ер-м.

— ТIехьашка водсобие чувола, хьожаргда вай, — яьлар йохкархочо ухъанаца гIулакх ца йоаттIаьдалар аьна хеташ, — яьлкаш - м я цига, йохкаш ене а.

— Хьо ма-ккъ ахларг, — аьна цхьаь сьаьга вIашта оттаьч латта гIаьлеанаш а, цIилетор-таш а, конфеташ а чуйлина вахкаш дIалаьцаьлар йохкарочо.

Хаьа тIа ши кулг а оттадан цхьа массеях тIа тIехьаьна роалаш, тIакхоа хьаьнна вахаш дIалаьцаьлар йохкарочо ма-шаш эцаш. Хьаьтакхаь латтар тIехьашка а тетта стойкаш дIаттаьлларг Ришвах.

— Сона йоаттIаьна вай хьога? — хьаьтар Ришвана йохкарочо шиг гIулакх хьекхар а йоккхаеш. Йоаь ухъаьк ма хьеташ Ришвана бIарзьежар.

Йьшка ях ах, яьшка! — шIоргIа хьекхар Ришвана рака ваьша.

— Хьо ду дала деза? — хьаьтар Ришвана.

— Ас йохкаш ю.

Похкарочоча бIарзьежар из-ка. — Тайха йохкарьене со сенна из хьоьссоу Iа? — аьлар цо зIбан йоккхаеш.

— Похкаш ю, — яьшта дIахьо... Яьшка сагета из ма-шаш сиарг воагIаргг мича вар Iьла.

Ца тешаш дIахьежар из йоIаьга. Цо пе Iехьну аьлна цхьаьнга тIехьа хьалхара ваьша хьо-ладалаьлар цун бIаргашка.

Райоьнера воагIача совхозга грузовой машина шоферо ваьш-на кухня ну а кхеста дIаваг-тар Ришвах.

Посилка яьшка чу па хоашаш хиннера Ришвана хIамаш нарIаг-та яьшка чу хIинар. Хlаиз адрес-ваде сих эцаеч дерриг дика чакхдоалар. «Цхьа духьале йоаьхаш цхьаьнга хIама - ахьдала йийш йоаьхаш мича хилар ухъаза, — дагахь эгIазъхар Ришвах. - Берригаш хIама бац ваьша дийша а ба, Iьаьта а ухъ яьшка тIа адрес ваде сар а йоаьхаш. Цхьаьнга дерриг дика яздайтаргдолаш яьшка а йийца поччье Iехьа дагаделадар цунна. Бакъда дика уйла йиш из па ле соцадпр Ришвана. Дерриг де дезар дац вахча мара из почте ца яхьа лаьр-хIар цо.

Цхьаьна цун бIарг кхийтар коанларгга гIоолла тIехьоаьлча на воазуча кIаьнках. Пlадвахар Ришвах. — Кlаьнк, ва кIаьнк, хьанех кIаьнк! — хлийар ди кIаьнкара.

Чехка чу а вахл кадз чу хийг ишьлъа доадала кхоьсам пхьаьл даларга Ришвах. Цхьа-ькъ яьккхар цо яьшка тIа тIаьда яьхашк ьбсьхзп.

— Йшгта дикагIа ю, — яьлар цо кхоьлам кIанкара дIа а луш.

— Пийса яздеалъ.

— Яхьеррга?

— Хlа. Шолаш район...

Цхьа ьокъ яьккхар кIанкга яьшка тIа кхоьлам ухъаькан воаллаш.

— Ядьаьл, яьлар цо. Карг мара ооьке йоаьшш дагIача Iаббаса дIахьежар. — Цхьаьккор.

— Воти, — яьлар цо Ришванага, — уу дагIаран ма дий, воти. Iаббаса цIенош, — цхьаьнга тIа кхоьлам кIанкара дIа а луш.

Ухъ тIехьарча массеях дийнахь хIанш хьаьлкара ваьша воадали дагIаттаь садьаьккар цо Цхьаькка хIоь ящар цун хIам-ше Iаббасанара ийпсхо йоаьк-кани хиларах.

«Цаьца моастагIа, — сердар из дагахь Iаббаса. — Цунна тIадийка барзьежа тIадувзъ-не мегардар, цун Iаьсена кер-та тIа тиIла кий мегарьгар, дала цийка яьккха мунапаьк ма вий из».

Дуьхьа ца йоаьшш долдеп-лалар из дерригга а. Дуьхьа шеоаш да Iаббаен Ришвани лоаллаха баха. Бакъда хийи дIин хо мара вIашта тоош бац уж. Тайп-тайпара я ца дан-на, вахара пьяьхьаш. Iаббас къавааллаца къьхьеаш ваххаь, тIаккха Ришвах Iаббаса а ца-ха тIа кулгех шоайх яьккха-ваш. Из-м ловрелар Iаббаса. цунна яьхьаьха цо лоаллуд да Ришвах шийна Iьаьтарпех ъьк-хам бе Iерташ шиар.

— Iаьхьарте а хинна юхаве-на цхьаьнга ваш, — оал Iаб-баса. Ришвах валарах дувца поллалушше. — Цига фу хургг да хоош даш.

— Iаьккха яллахь, цунна хоьй ишта фу хургда? — сиалу Ришвах.

— Дялаул хьайна цхьана шу-на вальIаца сенна ма дуй хьо-м — ше яхочоа тIера вала тIигаш Iаббаса. — Хьо мара хьа-сах сораваьвьеи-те цунна дагадеаш.

Цо готтара чуравоаькху Ришван. Борд-бордах дуйлаш а дан водо из Iаббас водчара.

Цхьа шина Iойпабан царна юкъе ду тайпара кьосам. Вешта Iаббаса дагахь йаьлла уггIаьлаш йоссеньен ну гальярча Iаббасан. Тlаккха Ришвана Iаббас даьлар дIахьежар. Iаьхьаьнга Iаббас дIахьежар. Из жожгIата гIоргIарех Iерлоl, далле а лоаллаш бахаш хIаьрг йиша ювз уж.

Кхаьна, дать-дьаьла лелаяь форма мара тIеоаьха тигаш Ришвах. Гlонтал, пезгаш, кхаьха кий — оо ер керттера. Iаббасан цун Iерс. Дьаьна лелаяь форма-ма хьинар дьаьна хьалхажка кхеранне лерш цо. Юртанка-тIалаьца гоз хьала ца хIама Ризвана лелаеш йоьа форма йо-лаш саг. Бахар хувпалу, цун-на хьежжа хувпалу форма. Кьайгий Iуда юкъе кIайг сан-на хет из иаз гулбенчаа ний формала.

Iаббаса дика йоьзар Ризва-на. оамал. Цхьа сайрийна чаб-молаш багIаш зарзъеаш у Ришвана гIоотал йийра Iаббаса.

Хьоьа яьа цIена гIоотал я-ях сога, — аьлар Iаббаса лоалахочоа бIара а хьожаш. Ца кхеташ цунгахь дIавийрзар Ришвах.

— Мичара ена хьона из? — ше цо футтарру мотталелар цунна цкъарноа.

Дуьхьа чекерш дан хьанцан цIьхьаьна пайда а боацаш Iаб-баса из гIоотал тIоагIача чу уда. Шийхана, маесане хIа-ма лелаеш дьина уж лелаеш хана яйтан цо из. Тlехьаьга форма хувца а сина тIоагIача чу дIайолаяча денз яхь дага ца Iолаш цига уллаш яр цун.

— Хlа фу гIулакх да цунца из яьшка дуй хилча... Хьаьд Вазинат са гIоотал, — дийхар цо сесатта.

Вазината хьаена гIоотал Ризвани пистуча цунна шийна би-ча тIехьа Iаббас яр.

— Фу дала деза ухханах? — хьаьтар Ризвана.

— Цхьа шай дала деза. Кхьаьнга Iаббаса кий сар Iаб-баса Ризвана, пезгаш дегIар, пьяьрна мольеш сагар.

— Дала йоаь йолча хьона, — лоацца Iаббаса яр дIахьежар Iаббаса. — Вай дала ьмина доац да камаьрша сар сай кхъьех-тамаш воаьккъаш дезаш.

Дерриг дика чакхдьяьна цун-на мегаш дар из массаза а санна яхь цIьхьа боккхача Iаббаса юкъе кьосам бьяьнаб-ер.

Шийна бенначча гIирса де-кларийда цо яьсар дуьхьа ко-там а кийчьль Iаббас чувпи-хар Ризвана. Хоош да, бок-кхийна яьха дуьхьа хIама лийг-дига. Дахачох а, денячох а. Доалалоаш кхьаьнга массеях Iаьккхьегаеш ца хуле а, Ризва-ьеи Iаббасен ийпсху йиша дуьхьа хIама.

— Молла воагIаш я вай юрт, — аьлар Ризвана даца а доа-лаш. — Чоагlа молла эйар вайна.

Ца йоаьгаш бIарзьежар цунна Iаббас. Цкъарноа цо Iе-гаш бу мотталелар цунна.

— Сенна эш ухх юрта мол-ла? — хьаьтар Iаббаса.

— Молла эшаш ва, — ше ихачоа тIера валалар Ризван.— Вешнар дIавоала эш, йоалаяьча хьаь мах бе эш. Вахарца маса-ьаца пийсар.

Цкъарчоа доац дацар Iа дуьл-дар-м ашна из кхамаьл хьа-ьа. Iаббас дагалеаш, Ризвана дувтиш да йудалаларга пунга.

— Вай юрта ва-м ма наш дийна молла, — аьлар Iаббаса Ризвана хетачох кхета гIер-таш.

— Дийша вьина хила вежаш молла дара-м.. Тоьаргда цIьхьаьна хиларах хилча, дина йара йовзаш хилча.

— Малаа ухх юрта ишта? — хьаьтар Iаббас.

— Со ва! — шийна иьяьха тIа бий техан Ризвана.

Кlнранна цунна бIарзьеж-ар из.

— IIгоргIарий хьо? — хьаь-тар Iаббаса лаьрхIа.

— Хlана йодалар со? Дала-ла Iаббас яр дIахьежар Iаббаса. — Вай дала ьмина доац да камаьрша сар сай кхъьех-тамаш воаьккъаш дезаш.

Дагайбаьга, шишта яьлас из... Ло ьаьлка а ца ваьлла.

— Хьол дикагIа молла хургвар пунах. — дагара вела-вар Iаббас.

— Молла IIгоргIар-тох... Хьажалаш ухханга... Наха-м молла хилеенна дуккха шераш ма дIй. — вIалла сатоха ма-гашар Iаббаса. Хоь санна цIий-велар Ризван. Ура а йIккха чуда дIа-ъьа ведар из, мот-

(Йистедоаш 4-ча оагIо тIа).

А. ВЕДЗИЖЕВ

ПОСЫЛКА

ДУВЦАР

ЧIоагIа сатодентна хьувзар Ризван цу дийнахь. Хьалха-ьа-дича пособаьна вдрес алае саг корвантIаьнар цунна. Балха пар балха вахавар, балхах муьлх вар цига йолаш. Цхьаьна ца Къьметтел берам а тIагIа да-дар. Школе дешаш дар уж.

Шоллагlа ца дар цо из пе-ха. Ишколе дешаш дар. Хьалха-ьа-дича пособаьна вдрес алае саг корвантIаьнар цунна. Балха пар балха вахавар, балхах муьлх вар цига йолаш. Цхьаьна ца Къьметтел берам а тIагIа да-дар. Школе дешаш дар уж.

Шоллагlа ца дар цо из пе-ха. Ишколе дешаш дар.

— Ялийна, — аьлар цо. — Ялийна, ялийна, ялийна. Ялийна ца хIама. Ялийна ца хIама. Ялийна ца хIама

ЧЕХОСЛОВАКИ. Социалистически къкъларата бригада яза сийлен цIи тея республике КПЧ XIV съезда решеннеш ахоачIаштIа тIехьа йоаржаяьа дегтарлаьча социалистически яьле ХIалхIоруа муГIарашка латташ къхьегача коллектив-

ЧТК—ТАСС сурт.

1975 шу— ООН кизга чу хьежача

Ишттa хьадоагIаш ма-дий из. ДIадода шу яькъаьлюк-хаан шу итоган ю вай. 1975-чуп итоганца, цун «Дунен хIалхIа кхашта юкъерча сибаташ» пу тайпарча дъакъеч дац а хинна дIаттар декIарь бобш чакхъяьлла яIшаIкхIиттача Къамил Оргашцана Генеральни Ассамблеен XXX юбилейни сессе.

Политически зембохараша каст-каста оал, ООН Генеральни Ассамблеи дIаЬа сесси шиЙ политически хьа болаш я. Уж бакъ ялта а мег. Нагахь санна эгIара тIехьаьга хинлар юкъа вай доахке, шун, шеко йоаш, белгIабоалар бакъйо я. Ирача политически дискуссей дъалашка хIалар юбилейни сесси, цуцухьа ю. Бакъ-лар яьча, ООН истори хьалолалелча дегIа хьежаш пиъкъалгIа лархIа мегарбIолаш я.

Сесна дувзалашш да ма? Дукхача гIулакхашца. Хетарташ керттерчарех лархIа доагIа, масала, ООН-а дакъехача ткъъь яIт шорах тсъъь пхиъ шу гаргача хона Малхбузено леламъ «голосование машин» бокъъона ема яIекхар. ООН чуйаьр хьад ухх тIехьъарча шеларца цIа санна хувцаденачад. Хlама? Хlана яьча оаггарча дела хувцаеначй дуйсп дакъъашта юкъерча яреперча яиэий соотношени. Социалистически «хIоалIгIа дунена» цIъана лоаттабу кIоъсан дуйсп хелъъашта юкъерча отношеп дегIаъуъаш дукхъача хьалче шийх тийна лоа бIаьрча цIъъ антиимперналистически тоатод а хинна дIаэттар практически. Иннината тешшаме социалистически дегIаъуъаш мекхий естественни союзатъа яьинай. ООН-е хIана дискусси пооъта тоовчаъь дестерсап хуж ла, империализм масеззаа а дIаIахаръяла гIертачун поэпе тIа а отъаш.

Из бокъъона бакъду ООН Генеральни Ассамблеи XXX сессе леламоп цо баьча балхах дъъхинкарпеп. Сессе лийдача 120 денаъ дъъта харап бакъ-хъаьларча оагIоаръъа къоастаъ-лаьъ.

XXX сессе, хоп ма-харра, Iалакъоте тIоаIа уйла тIаяхийтай 25 резолюци тIаийца хиннача гергI дIалаккхарга проблемана. Цуцухьа ала дела, дукхагIоачча делегаташца кортатта бола ниъ лаьца хилар. Вешта, кхыметтел хъоркам кIалъабора эстара дъъаргIа болъъа моастагIаьнга а хIама дар ду тайпарча, масала, дерриге яIам цъъатарга дIаIаккхергдолуча гергa керда тайпаьна цу тайпарча гергa керда системаш кийчъеген ъъелгел дехкар санна болча Советски Союза гумаина предложенеча фунда-тIа дъъюха а духъъалдаккха. Шерга хъаьлъъюр яьерш гергa-дъеп дола тохкамаш тетта-реи масс мептел дехкаьга отъатдеп йола цъъъъха кердa советски предложени а.

Шеннашта дисчусс болалар Гаргарча Малхболен проблема юолеча хана. Бакъъъъхарча оагIоаръъа - белгIабоалар пиъ, бакъ-лар яьча, ООН истори хьалолалелча дегIаъуъаш мехкан шоай яъхола тIера ца доалан тIатгIа чакхдалар бакъхай доаш Асеамблеи дукхъача решеннеша пIаиздаъь Гаргарча Малхбоалене яъохкам чIоаIIбеи хIаларца дуъъаленна цIенхаштта сагото тIехъоачъяь хилар, пар тIа бехке ю Израиля агрессивни политика, тIеца доаркI дIалийача ерриггча Iарбий территореIIкара израильски бIу арабъкхара тIахъъъъа дIадекар, Женевски мараца комфертне болъ лешаца къаьшт долоп йолча ерригача оагIоно, Палестини муъъъаккхара Организаце а тIеъъа. Дъъъъъа а лоалап, сиъъа юха дIаIаболабанаца баргбоналар даьрхIар сесс.

Кхи а эгIара Iайпар расизма хиларах тарра сионизм бекке ей йолча резолюце проект. Из проект хьалалаьнеп дукхъача делегацеIIта кхераи тIатубеан, уж унаъра болаш, нарт метгIьIаьеп дуъъаш гIуро ашна кампани йолайар США яьхал Мойиъъи керте а волаш долча белгталара пIо-зарина. Цъъабалаш пар яIIш-тIехьа далаъъар социалистически мехкаша хьалъъаьа «хIоалIгIа дуне» пришшалиъъи поэпе тIера дакъъа. Котъъъъар социалистически дегIаъуъаеп мехкех латтача дукхагIа барий принципаллаш поэпи.

Уж дукхагIа барш бакъъи лоаш яьа а дукхъа ъъа Генеральни Ассамблеи дIаIахьа яIIъъабгара, ъъоаIа паччъьалъъеий суверинитет латташ къъьегача коллектив-дашта.

СУРТА ТIА: Островерча К. Готъалъда цIерагIча металлургически машиностроительни комбинатера цех е Куцоа Гулдольф (вайгIехьарар) керте датта социалистически къъьегама бригада. Белхьой коллектив-дена дешнаш: «ДукхагIа болу бе тахан, тахиигIчу дикагIа кхоана», яхаш я.

ЧТК—ТАСС сурт.

ДОГ ДОАХИЙЛА А ЙОЛАШ ИНСБРУКЕ

— 1976 шера феврале Инсбрук яьлча Iан Олимпийски ловзарашца 1-гIо сарахь дагга оборни команда йозийтарца советски спорто, ъъьъкхайкар ССР Спорткомитета председатель Павлов Сергей пе журналисташа къамъъл дина.

Советски спортсменаша дIаъъа лоаларгда, вайтIаьа лелаеп ловзаре болабелгIара. Цхьаъъа кхача, XII Iан ловзарай программ дерригача тайпIиъа.

Лоъъюп дагга а, цхьаъъа кхача, трамплина тIера чухуъъсалуча, коиъкан доккхача спорте, кун уъътадеп кремешан доккхача. Хоттеп ма спортсменаш къъьегам дIаIотторбеп тайп-тайпара хийле йола медалаш яхар, цу дамгаш хIаттарп олимпийски совгIаташ дIадар а дIъъъа. Хlаъъа санна доампанера лаьъъеп чуъъехкаеп спортах дыша дIъъа, цу тайпIиъара комэнда планаш аттагIа я.

«Лоаллаь шIагIтъаьв опыти къъналаш дыша цIи талла пе-тергIолаш а тIехьаьга спортсменаш къъьегам комэнда. Веденин Вячеслав, Кулакова Галина, Рудина Ирина, Зайцев Александр, Потомо-на Людмила, Горшков Александр, Мурятов Валерий санна болча цIи хозяча советски дуне-нен Iан спорта цIерагIча къъьегаеп яхьашка а цIенхаштта-тача тоъъехкаеп оагIоболча кутгIрой а. Царех бе лиъъаш хекъаташ Рочев Василий Сметанина Ринсен, коиъкан техкараш Людмила Турищева Евгений Сафронов Александр, кун уъттадеп коиъкан техкараш Моисеева Ири-на Минетков Андрей, кхыбарш ю.

Шеннашта дисчусс болалар Гаргарча Малхболен проблема юолеча хана. Бакъъъъхарча оагIоаръъа - белгIабоалар пиъ, бакъ-лар яьча, ООН истори хьалолалелча дегIаъуъаш мехкан шоай яъхола тIера ца доалан тIатгIа чакхдалар бакъхай доаш Асеамблеи дуъъаца-на решеннеша пIаиздаъь Гаргарча Малхбоалене яъохкам чIоаIIбеи хIаларца дуъъаленна цIенхаштта сагото тIехъоачъяь хилар, пар тIа бехке ю Израиля агрессивни политика, тIеца доаркI дIалийача ерриггча Iарбий территореIIкара израильски бIу арабъкхара тIахъъъъа дIадекар, Женевски маъъа комфертне болъ лешаца къаьшт долоп йолча ерригача оагIоно, Палестини муъъъаккхара Организаце а тIеъъа. Дъъъъъа а лоалап, сиъъа юха дIаIаболабанаца баргбоналар даьрхIар сесс.

Кхи а эгIара Iайпар расизма хиларах тарра сионизм бекке ей йолча резолюце проект. Из проект хьалалаьнеп дукхъача делегацеIIта кхераи тIатубеан, уж унаъра болаш, нарт метгIьIаьеп дуъъаш гIуро ашна кампани йолайар США яьхал Мойиъъи керте а волаш долча белгталара пIо-зарина. Цъъабалаш пар яIIш-тIехьа далаъъар социалистически мехкаша хьалъъаьа «хIоалIгIа дуне» пришшалиъъи поэпе тIера дакъъа. Котъъъъар социалистически дегIаъуъаеп мехкех латтача дукхагIа барий принципаллаш поэпи.

Уж дукхагIа барш бакъъи лоаш яьа а дукхъа ъъа Генеральни Ассамблеи дIаIахьа яIIъъабгара, ъъоаIа паччъьалъъеий суверинитет

Грозненски медицинскеи учи-лищица департой хIаиз медицински сайт - тайпарча уъъеждеиица практикде бя.

СУРТА ТIА: шоай преподавателица Дадаева Лида Александровнаца (ъъттеъъара ъърдехьа IохайIа ягIа хьалхарърр)) Сийлахь - боккхача Дай-мехка тIема ияваладеий Грозненски госпитале практикде болъъа, шоллагIчу курсерча дежаркой грунпина.

Н. ПЛИЕВА сурт.

№ 1 ЙОЛА «АГИТАТОРА БЛОКНОТ»

«Кердача цера кердача коталомпан...» — шиттг корта йолаш «Блокнот» а КПСС Нохч-ГIалгIай обкома пропагандан агитацен отдела «Агитатора блокнота» хьалхарча номер тIара пенгIо-лоярни Мурманскера наьха старчаш: «Беломорски лоъъ-рока» — архангелски морякий, хьу цхьъъкарий, чIъъарий довзарий, гIиллюънгерий цIий тайпара IамIаш олимпиада. Цаъъ-рех я, юхерга а, «Европа — Азина тIемица» — Европа — Азина тIемица лыжаина гобоккхъъъъ программина ихъедогIаеп йолу Челябинскерча физкультурни-кийн спротсменийн яхьий бIарча ча комплекс.

Церагара церага духъъаргIа цIенгIу физкультурни болаша материальни база. Масала, алъъа ухх тIеххьарга цхьъъ цера можка арахийнай 6 миллионни 600 эзарг лар дIадар. 8 миллионни 600 эзарн хокейна клюшкаш, миллионн 300 эзарн сокIа-пан коиъкаш.

Сюозга Iан тайпай эзначеп эра хьалдъъ гIирсан кIезига дан болу бе доладелна. Эттара хьалхарча арбIаина пархех я Казахстанера 1691 метр лакхара улла Медео яха цIий тайпара спортиний комплекс. Алъъа дIаIаъъа цхьъъ спортиний сезоне 19 керда дунен рекорд отгатый уъъаза. Медео хьалъйий йоккхача группина 1975 шера техника дъъъера СССР Пхъъъъалхъен премин хьожаьий.

Керда хIаиздарчар тайпара спортиний базаш болу бе йолаиний мекIарча кIанча республикийка а. Парех я 1974 шера биатIона дунен чемпионат хин на Белоруссера Разубича. ГурэстIара - Бакурианн — лов-тъъаьца лыжаи хIаиздарча спорта йоккха центр. Украина столицера Киевера комнеин кечкат ста дпон, Ташкентера, Душанбера, Саратовера, мехкI а кхача городдашкара искусственни ца а бо-лаш йола спорта дворешаш. Цу процесс чIоагIъъъ йола Хельсинкера исторически совецион кинчуа тIехьаьга.

(аIН).

КIАЛТОХАРГАХ ЛАТАР

Дукха ха йоаIцаьн Туле хиларе пархIата кIалтохаргах лаьр-ча хьалхара моттиг яккхара Iалта РСФСР «Трудовые резервы» ДСО командай яхьаш, Цигача дакъа лоаллаш ю РСФСР тайп-тайпарча городашкара ема 22 команда.

Цу яхьашка тхьалхара мотт-тиг яьккхар Нохч-ГIалгIайчен IIегаех дагтаяь командаца, шоллагIа — Къъбадеева ХIирийчен, кхоалагIа — Дагестана команда.

Йоккхий тоамашний дакъар пу яхьашка вай спортсменаша Де-мильянов Эм, Джамалова Хьа-сана, Бексултова Руслана, Вагга-Iова Мовлата, Яндиев Салмана. Царех чемпионаташ хIаттар. Про-зови моттагаш яьхар Чимаев Русланца, Татаев Мохьмада, Му-каев Лемае, Саидов Хьамзата.

Цига вай спортсмечий тренер хIлар спирта мастер вола Ду-калаев Лема.

Уж бетта вай команда лакъа лоаллаш тургьа Кишиневе от-таргIолча Бррагсовщин яхьашца кIъъе.

М. МЕСТОЕВ.

КУЛЬТУРА ЛАКХЪЯРА

КПСС Центральни Комитетен парте- XXV съезда оттавлича проекта тIа бокхча терхам тIабохийт культура учреждений, царца библиотекаш, материальни база а балта хьалаиша тоадара. Оаха «Iоагlа дика хеташ дийнар проекта тIара яь дунен дика ю, муъъарш. Иъъ гуш ца вай лелиски парте бакъдача нъъъа культура лакхъяра мел йоккха йоаIцо ю.

«Культура наха йолча библиотекай сеть шецпе» аьннан проекта тIа. Из да культура культурчаи массанашца а халлетта яхьара, цо йоаI культура массанашца лIакхъячийта. Из тха дог чура ма-дэзгIара дьинад.

Кхыча тIайпара дала йинн а япар, хIана аьча церагара яьи массара доал тоалу советски наьха хIъара материальни тхьа. Цунга тIе хьежа дакълор культурин хьаштан а. Хlаьта уж ма-могта дикаиа хIоаманаце а дела.

Р. ЧЕРБИЖЕВА,
А. П. Чехова цIерагIча республикански Центральни библиотека бокхло.

Редактор
Т. А. ТЕБОЕВ.

ПРЕДПРИЯТЕЙНИ, УЧРЕЖДЕНЕЙНИ, ДОМОУПРАВЛЕНЕЙНИ КУЛГАЛХОЙ, ГРАЖДАНИЙ

ТЕРКАМГА!

Iалъамате хъераме да центральни отопленеи кхыча коммуникацейн гIораяь уъълаш паяьлни лам пащцен лотаньча гермещцен йоахъяр.

Из бахьан цIи па ялийтара ,цIайза шелал от тале гонахьа хIамаш хъоарчаяь йоахъе водопро водним кхыйолеи коммуникацеш.

Здане чу гIораяь водопроводним, канализацион-нин турбаш, центральни отоплене турбаш дIайхача хица е Iанарца мукъъаьха шах.

Гражданаш! Цун летаеш ма йоахъе гIораяь турбаш.

НГIАССР МВД УПО ВДПО Республикански Совет

ТЕЛЕВИДЕНИ

13 январь

I ПРОГРАММА

9.00 — Кердалларш. 9.10 — Гуйбаларга гимнастика. 9.30 — Мультфильмий программа. 10.00 — «Театрах дола дунецаран». Передача яIахьу Абдалкина. 11.00 — «Дунен хIалхIай творчество». 14.00 — Спортивни-техницески мелий документальни фильмий программа. 14.50 — «Дунен гонахьа гIоллаг. Антарктида. 15.15 — «Молодогвардейний» гуррваий Дьъъене. 16.15 — Идейне хIалхарийн Омски механзавода чакхдоаккхача комбината ансамбла концерт. 16.45 — «Годдаго» яьа передача. 17.15 — «Шоаш дола моттиг хьа-йоаккха, Зуриэзчаш». 18.00 — «Хьелаш дуъъаеп хьеха» яьа телевидене Ленингрецин студи документальни фильм. 18.30— Парте планаш—хьалха планаш. 18.45 — «Нохч-ГIалгIайчен IIегаех». Информационни программа (эрсий, гIалгIай мехкаш). 19.05 — КПСС 25 съезда накъъдолахь. 1976 шера дIаIахьа яьа. 19.50 — Зарница тIа кинокомеди. «Пограничники, или Три мушкетера». 21.00 — Спортивно-художественни фильм. 21.00 — Гуйбаларга когсоловзан хьалхарах йола Европа чемпионат. Швецщерга трансляци.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердалларш. 18.15 — Кинокурсаш. 18.25 — Музыкальни абонемент. 19.05 — Шоаша, барам. 19.15 — Сан, общество, знаме. 19.35— Кинокурьяза. 19.45 — Дунен хьалхара ухх тIехьарга. 20.00 — Спортивни программа. 21.30—Музыкальни эстафета. «Новый год, малыш». 22.00 — Спортивно-тираж. Пистолеты — кердалларш.

II ПРОГРАММА

18.00 — Кердалларш. 18.15 — КПСС XXV съезда накъъдолахь! 18.40 — «24 сахьат». Информационни выпуск. 18.55 — «Артуш алъмаиха оагIоаш тIа гIалгIай (эсгий мептала). 19.10 — Документальни фильм.

РАДИО

13 январь

6.30 — «Юртара вахар» (эрсий мептала). 7.30 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хозяйка. 8.35 — Бекхалтовна музыкальни программа. 9.00 — «Партийни съезда дола тха сонгIаз» яьа корреспонденци (эсгий мептала). 9.15 — Тхо почта гIоллаг (эрсий мептала). 9.30 — «Къона замашхо» яьа радиожурнал (гIалгIай мептала). 10.00—Бокъ-наьхаца дерриге дунен йола беседа (гIалгIай мептала). 10.15 — «Къинхьегамна хIара ден» яьа радиожурнал (эрсий мептала). 10.45 — «Юьртара тоба меллашъъа хьа» яьа радиожурнал (эсгий мептала). 11.00 — Къинхьегамна хIара ден» яьа радиожурнал (эрсий мептала). 11.30 — «Шоаша, яьалаиша яьа радиожурнал (эсгий мептала). 12.00 — Мультфильмаш. 12.30 — Концерт. 13.00 — «Къинхьегамна хIара ден» яьа радиожурнал (эсгий мептала). 13.30 — Концерт. 14.00 — Кердалларш.

14 январь

7.30 — Республикански газетий обзор. 8.25 — Хозяйка. 8.35 — «Сан, лаьхьа дотташ тIа тралшеп яьа беседа (эрсий мептала). 8.50 — Музыканятора Мусдаруов Увайса дакъалъа музыкальна радиокортежа (гIалгIай мептала). 9.10 — «Пожелания детям» яьа радиожурнал (гIалгIай мептала). 9.25 — Ашарат. 9.30 — «Юьватера яьа радиожурнал (эрсий мептала). 10.00 — «Проекта мотIара тIехьаьга яьа корреспонденци (гIалгIай мептала). 10.10 — «Шоаша, яьалаиша яьа радиожурнал (эсгий мептала). 10.30 — Ашарат. 10.45 — «Юртара вахарн. Моттиггера чIнарашца тоамбаш гIийлор — кхиика (эсгий мептала). 11.00 — Кердалларш (эрсий, ноьчий, гIалгIай мептала).

ХАОТТАМ

Тахан республике гIоллеп Грозный хувцалгIа молодеж-на дуненаъь «Молодость гIийлор» яьа конкурс хьалхара тIе-дар дара а хьувзадеп, ма-дэзгIара секунде 3—7 метр чIоагIа муг а тхьелхан да хинсеи фегара температура ре-публике гIоллаа 2 градус шелалгара 3 градус йоахъаьга кхочуш. Грозно 2 градус йоахъал йоаш хилеп тарлу.

Хlоана ххаьла а йоаш, наг-ларца тIехьа лоп а дезаш, цIъъашдойтор моттиган гIийлор дара а хьувзадеп, ма-дэзгIара секунде 5—10 метр чIоагIа муг а тхьелхан да хинсеи фегара температура ре-публике гIоллаа 2 градус шелалгара 3 градус йоахъаьга кхочуш. Грозно 2 градус йоахъал йоаш хилеп тарлу.

Метеостанция.

НАШ АДРЕС: 364051, г. Грозный, Ленина, 9 (3-гIа этаж). Телефонан: редактора — 3-44-96; редактора зам. — 3-39-11; бехткохама отдеган — 3-34-38, партийни пахарен культурин отдеган — 3-61-46; промышленносто отдела — 3-42-30; юрта боахома отдела — 3-42-28; письмон отдела — 2-80-71; бухгалтере — 2-54-30, корректорске — 2-89-88.

ТХА АДРЕС: 364051, г. Грозный, ул. Ленина, 9 (3-й этаж). Телефоны: редактора — 3-44-96; зам.' редактора — 3-39-11; ответственного секретаря — 3-34-38; отделов партийной жизни и культуры — 3-61-46; отдела промышленности — 3-42-30; отдела сельского хозяйства — 3-42-28; отдела писем 2-80-71; бухгалтерии — 2-54-30. корректорской — 2-89-88.

«Грозненский рабочий» издательства типографи. Малюковке, 92. Типография изд-ва «Грозненский рабочий», Малюковсго, 92.

Заказ № 282.

Газет арадувл шинареи, ереи, шоаттеи деношка

А. ВЕДЗИЖЕВ

ПОСЫЛКА

ДУВЦАР

(Йистедовлар. Долалур III оаг1.).

талургаар из тоха хIама лоаш яа.

— Волле, волле са цIаIIа-ра! — цIогIа деттар Ризвана даттара саца яхаш ше хьастача сесатта са а-па хуъъIаш.

— Ше дийна волча хана кхы са цIаIIа а ма велахь.

Шалла эгIашгIаьар Iаббас фуссаьш дIанаша. Царех кхы а сакъъладелча санна «Iоагlа» велавеар из. Цо шийга яьлюкча халагIа дар Ризвана Iаббаса волар.

— Дахьа моастагIа! — цIогIа хьекхар цо. — Хьо лелаеп-на дьъта бун яздар тамаш ма-бий. Волле ухх цIаIIара!

— Со-м вода. — эравоолалар Iаббас. — Вешта хьай молдха гIолга пийлой хьайна гIоъчча хургIойлаш эшар ма-лахь. — тIехьара Ризвана уш пхъара а болаш чувизлар Iаббас.

Цига созалор Ризвана Iаббаса-шийна бенна Iпрс кхы-тIа ца бувца. Цъъарчоа пагIтIа а йнъка хIамаш дIанаа ла-гадехьа пхиъа, хаттар мара юкъе йоаиаш ма-вахарий Iаббас. Из къобалдаиъар дего, пагIа-гIа вахача из бIаргагго, цунца кхъмаьл де дезар. Цудухьа посылкаца уж дIайолыйтIаьга сокдлор цо. Ше-шийна лувзар Ризвап Iаббасгараца уж хIамаш хьъъъарех. Хlаиз далла хьалхIиъа а кхыметтел кхераме лоархIар цо цох йнъса хIамаш лелаеп-га.

...Вира вордаца яьшка а хьоаIIа мартгIа почтте лъъ-кхъьъар Ризван.

— Ойи, фуй Iьа ма? — цецъъьалъъе почте датта бой.

— Гаший хьона? Посылка я-кх. — раьъа хIалацIара Ризван цун хаттара.

— Ойи, шатта хул посылка... Ишта посылкаш почте хьанйий, цу яьшкана-м шийна контейер эшт.

КIуранна бIарахьежар цунца Ризван.

— Хьайна дойн контейнер я йоалае, е паролоп а йоалае, бакъъа согара посылка дIа-эцаI.. Адрес ишйса яздьъ ца хьона, хIъъта боагIа мах а ас дIаъуъбо.

Ше фу аргаа а ца хоюй ди-сар йоI. Вокххача сага юхъ йоагае а лаьар пуина, хIъъта посылкана вшгта йоккха яьш-ка шийгара почтови вагоно дIъъ-эцаIIбоапларга кхета а дора.

— Адрес ишйса яздар пайда бай почтова вагоно из дIъъ-эцаIIбоапш хилча? — цIогIа сеготлелор йоIа. Цунца хаьар цу дерригача Ризван дIа мецца ю кхетъъергга.

— Ухъапца вагон эшап... Аз сай вокхар дурда хьона? — цуз сатеде Пертар Ризван.

ДIатта а эха яьшка тIа эцаъь адрес Iодийнар почтерчи йоIо. IIIъъа юкъ яьсхар цо ца хотташ. Тlакхха ши тIоара вIашагIа а течи елисар.

— Ер фуд, бегаш ба ораиг? — йоахар цо сага юкъъьсда. Цунна хоара Ризван Iаббаси доалахой болга, иудухьа бегашта ца дича ер тайпа тIама яьшка дерига яьии хетар сунна.

— Вотп, — ьъар йоIо лъъъхъъа. — Пегаш ба са хьона? Сона яIалла жетта а дацап хьо ишта бегаш болаш за яьша.

ЭгIашгIаьар Ризван. Дагадо-хар цунна ин яьшка лоъап пе-чеп дегIаъаьр а, Iаббасаца шийй бьяша къобсам а. Юхъ-хора а шийга це санна хIама ер дIа а ваьгIар дуъъаш.

— Со бегаш доап ваьа... СихгагIа яьшка дIанцап. Со пархIата вай хьоца талбаш етта.

Йоl-м йоалар ер тайпа по-сылкаш хьаййар яьча, дале а воккхача сага бохам па бар дуъъаш а ваьгIар дIа-вIтар цо из. Шийна цъъккха дича а лоалахочунга посылка яьшкара ма-йо а ца ваьгIар цо моге а. АттагIа дацар, яьша хетар цунна, лоалахха яьшка хетар цунна посылка а ца хъъьъаш-ца дерригача Ризван дIа мецца ю кхетъъергга.

— Ухъапца вагон эшап... Аз сай вокхар дурда хьона? — цуз сатеде Пертар Ризван.

— Ойи, фуй Iьа ма? — цецъъьалъъе почте датта бой.

— Гаший хьона? Посылка я-кх. — раьъа хIалацIара Ризван цун хаттара.

— Ер фуд, бегаш ба